

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de Vaste commissie
voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Datum	11 mei 2017	Contact	F. (Frank) Bluijminck
Ons kenmerk	B20170510JdV	Telefoon	030 – 27 39 743
Onderwerp	AO Gehandicaptenbeleid 17 mei 2017	E-mail	fbluijminck@vgn.nl

Geachte Leden van de Vaste commissie,

Op 17 mei spreekt u met demissionair staatssecretaris Van Rijn over het gehandicaptenbeleid. De VGN levert u graag input voor dit overleg waarbij we ingaan op:

- Aanhoudende problemen rondom de toegang tot zorg, wachtende cliënten en gebrek aan maatwerk;
- Benodigde investeringen in participatie van en onderwijs voor mensen met een beperking;
- Onze ambities op kwaliteit en innovatie;
- Groeiende tekorten op de arbeidsmarkt.

Geen toegang, ruim 500 wachtende cliënten en gebrek aan maatwerk

Geen toegang

De afgelopen weken is er veel aandacht in de media (tv-uitzendingen van KASSA op 8 en 15 en Pauw 9 mei) over de grote problemen waar ouders met kinderen met een ernstige meervoudige beperking dagelijks mee kampen. Problemen die de VGN herkent en de VGN steunt daarom ook van harte hun campagne #ikziejewel. Het feit dat ouders nog altijd van het kastje naar de muur worden gestuurd (via de gemeente naar de Wet langdurige zorg (Wlz) en/of de Zorgverzekeringswet (Zvw) en weer terug) en het aanhoudende gebrek aan voldoende passende hulp in hun woonsituatie zijn ontoelaatbaar.

Het is noodzakelijk dat er snel duidelijkheid komt over wanneer een kind met ernstige beperkingen toegang heeft tot de Wlz. Het huidige afwegingskader voor kinderen voldoet niet, blijkt telkens weer. Het onderzoek dat in maart 2016 hierover door de Kamer via een motie (Kamerstuk 34 104, nr. 119) is gevraagd, is pas na lang aandringen uitgevoerd en in februari jl. afgerond. Het rapport is echter nog altijd niet openbaar gemaakt. Dit moet nu echt gebeuren. Zodat wij – met het voor kinderen

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht
Postbus 413
3500 AK Utrecht

www.vgn.nl
E info@vgn.nl
T 030 27 39 300
F 030 27 39 387

IBAN NL91RABO0331021005
BIC RABONL24
BTWnr: 80.47.42.534.B.01
KvK Utrecht 404.83210

geschikte afwegingskader - als zorgaanbieders, samen met anderen, aan de slag kunnen om deze knelpunten voor ouders op te lossen.

Wilt u de staatssecretaris vragen om snel maatwerkoplossingen te realiseren in de bekostiging van de zorg, hulp en ondersteuning in de thuissituatie voor (ouders van) kinderen met een ernstige meervoudige beperking?

Kunt u er bij de staatssecretaris op aandringen om de rapportage over de toegang tot de Wlz voor kinderen met ernstige beperkingen openbaar te maken en met urgentie uitvoering te geven aan oplossingen van de knelpunten?

Ruim 500 wachtenden in de Wlz

Ook was in de media (Nieuwsuur 26 en 27 mei) terecht veel aandacht voor de problematiek van de "moeilijk plaatsbaren" in de gehandicaptenzorg. Dit zijn mensen met ernstige beperkingen en gedragsproblemen die in aanmerking komen voor verblijf in de Wlz, maar waarvoor gezien de complexe problematiek, geen goede plek gevonden kan worden. MEE NL vroeg aandacht voor een lijst met 126 cliënten, maar inmiddels weten we dat het gaat over meer dan 500 complexe cliënten die onder zeer moeilijke omstandigheden thuis verzorgd worden of op een niet ideale plek in een instelling zitten. De VGN-leden werken graag mee aan het oplossen van deze wachtlijsten en wanneer aan de randvoorwaarden wordt voldaan, verwachten we dat dit ook zeker mogelijk is. We zijn daarover in gesprek met VWS en de zorgkantoren.

Het is duidelijk dat regionale kaders regelmatig te krap zijn, dat er te weinig mogelijkheden zijn voor capaciteitsuitbreiding en de tarieven voor de meest complexe doelgroepen tekort schieten. Een van de verklaringen is dat capaciteitsreductie in de GGZ heeft geleid tot een toenemende druk op de voorzieningen in de gehandicaptenzorg waardoor er vaker problemen optreden op het grensvlak van de gehandicaptenzorg en de psychiatrie.

Wilt u er bij de staatssecretaris op aandringen dat dit probleem niet alleen wordt besproken maar dat er ook echte oplossingen tot stand komen? Om de voortgang hiervan te bewaken, zou u kunnen vragen om een periodieke rapportage van de problemen en de ingezette oplossingen.

Geen maatwerk voor jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Goede ondersteuning aan jongvolwassenen met een LVB vraagt om een integrale aanpak over de gemeentelijke domeinen als scholing, wonen en werken heen. Gemeentelijke plannen blijken echter nog altijd niet op individueel – dus maatwerk – niveau te worden gerealiseerd. Dit blijkt ook uit de meta-analyse naar de inhoudelijke aansluiting van wetgeving voor jongeren met een beperking van 18 tot 23 jaar (Kamerstuk 31 839, nr. 573). In zijn Kamerbrief doet de staatssecretaris een aantal voorstellen om de aansluiting in de praktijk te verbeteren. Dit probleem is al veel vaker aan de orde gesteld en verbetering komt bij de gemeenten maar niet op gang. Eigenlijk zou elke gemeente een 'doorbraakambtenaar' of ombudsman moeten hebben waar je je kunt melden als de gemeente niet door de verschillende schotten heen kan of wil denken. De staatssecretaris zou daarop kunnen toezien. Alleen dan verwachten wij dat jongeren met een licht verstandelijke beperking op maat worden geholpen om

zo zelfstandig mogelijk te leren, werken en wonen (conform Wmo 2015 artikel 2.1.2, 4a).

Wilt u er bij de staatssecretaris op aandringen dat hij erop toeziet dat integrale arrangementen ook echt op individueel niveau zijn gerealiseerd? In het bijzonder voor jongvolwassen (16-27 jaar).

Daarnaast vraagt de VGN specifiek aandacht voor behandelen met verblijf voor jongeren met LVB. Deze jongeren zijn als ze 18 worden nog volop in ontwikkeling. Vanuit de Jeugdwet stopt de behandelen met verblijf op het moment dat een jongere 18 wordt. Ook als deze behandeling nog niet is afgerond. De Wlz kent een uitzonderingsregel om deze behandeling te continueren, zodat jongeren beter voorbereid de maatschappij in stappen. Deze uitzonderingsregel in de Wlz blijkt echter te omslachtig. De staatssecretaris schrijft namelijk ten onrechte in zijn brief: *'Overigens betekent het feit dat de indicatieaanvraag van jongeren niet altijd gehonoreerd wordt niet dat zij verstoken blijven van de zorg die ze nodig hebben. Zij kunnen dan namelijk wel een beroep doen op de Wmo'*. In de praktijk blijkt dat jongeren wél verstoken blijven van de zorg die ze nodig hebben. De zorg die valt onder de uitzonderingsregel die een tijdelijke toegang tot de Wlz geeft is namelijk *behandelen met verblijf*. Vanuit de Wmo kan deze niet worden geboden.

Wilt u de staatssecretaris vragen of hij snel in overleg gaat over de werking van de uitzonderingsregel met de branche en het CIZ en dat onderzocht wordt of de uitzonderingsregel eigenlijk wel een oplossing is? Ligt een doorloopregeling vanuit de Jeugdwet niet meer voor de hand?

Investeren in participatie en onderwijs

Participatie

Gelijkwaardige participatie in de maatschappij, het doel van het *Implementatieplan VN Verdrag*, is niet alleen een recht van mensen met een beperking, maar vooral een opdracht aan én een verrijking van de gehele samenleving. Met de door ons geïnitieerde Campagne *Nederland Onbeperkt* (genoemd in het implementatieplan) willen wij een bijdrage leveren aan de maatschappelijke bewustwording hiervan.

Leven lang leren, ook voor mensen met beperkingen

Iedereen heeft recht op onderwijs. *Stimulering van een leven lang leren* is één van de doelstellingen van het nu demissionaire kabinet en is de beste garantie voor participatie, werk- en inkomenszekerheid. Ook voor mensen met een beperking is het belangrijk dat de kans om zich te ontwikkelen blijft bestaan, ook als zij niet kunnen doorstromen van het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) of Praktijkonderwijs (PRO) naar het beroepsonderwijs of werk. Het is belangrijk dat gemeenten blijven investeren in de ontwikkeling van mensen met een beperking wanneer zij van school komen. Voor de één betekent dit investeren in dagbesteding, met als doel bijvoorbeeld het aanleren van vaardigheden om aan een leer-werktraject te kunnen deelnemen. Voor de ander gaat het om een opleidingstraject op maat, zoals het REA-college of de Academie voor Zelfstandigheid dit aanbiedt. Dus maatwerk binnen een sluitende aanpak.

Kunt u de staatssecretaris oproepen om gemeenten en het UWV te stimuleren ook na het onderwijs te investeren in de ontwikkeling van mensen met beperkingen en waar nodig hiervoor extra financiële middelen ter beschikking te stellen? Dit kan in de vorm van een persoonsgebonden ontwikkelbudget of een voucherregeling.

Grote ambities op kwaliteit en innovatie in de gehandicaptenzorg

Het *Kwaliteitskader Gehandicaptenzorg 2017-2022* is een gezamenlijk initiatief van de VGN, cliëntenorganisaties, beroepsgroepen, zorgkantoren en de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ). Alle partners ondersteunen dit Vernieuwende kader en het is in februari van dit jaar ingediend bij het Zorginstituut ter opname in het Register. Uit de evaluatie van de proeftuinen in 2016 (24 zorgaanbieders) is gebleken dat dit vernieuwde kwaliteitskader leidt tot kwaliteitsverbetering, zowel voor cliënten als voor medewerkers. Met name het accent op zelfreflectie in de teams van de zorgpraktijk, de bundeling van cliëntervaringen en de openbare kwaliteitsrapportage onder verantwoordelijkheid van de bestuurder worden als grote winstpunten gezien. De sector blijft werken aan verbetering en doet dat middels een ontwikkelagenda voor het kwaliteitskader, wederom gesteund door alle betrokkenen in het veld.

Onderzoek en innovatie

De gehandicaptenzorg wil graag doorontwikkelen: *zijn we echt persoonsvolgend, transparant, kunnen onze leden iedere cliënt een passend en kwalitatief goed aanbod doen?* Wij zijn dan ook blij dat het demissionaire kabinet heeft ingezet op een kwaliteitsagenda en het bevorderen van innovatie, maar er is meer nodig. We lopen als sector achter waar het gaat om onderzoek: we weten nog zoveel niet. We zien dat er meer nodig is aan onderzoek en innovatie en dat de maatschappelijke vragen toenemen en veranderen. Het traditionele beeld van gehandicapten als mensen met het syndroom van Down is voorbij. Het gaat ook om personen die op straat overlast veroorzaken of die in gevangenissen verblijven (ca. 35% van de gevangenispopulatie heeft een licht verstandelijke beperking). We zien ook steeds meer cliënten met complexe ouderdomsproblematiek. Tegelijkertijd bieden technologische ontwikkelingen een nieuw – en deels nog onbekend – perspectief op meer zelfstandigheid voor mensen met een beperking.

Competentieontwikkeling

Een nieuwe visie op zorg, ondersteuning en jeugdhulp (gericht op participatie en eigen regie), technologische ontwikkelingen en snelle ontwikkelingen in de beroepspraktijk stellen andere en hogere eisen aan het competentieniveau van medewerkers in de gehandicaptenzorg. Nieuwe competenties zijn vereist om te kunnen sturen op zelfregie en autonomie, deelname aan de samenleving, ondersteuning van het netwerk, multidisciplinaire samenwerking en het gebruikmaken van nieuwe technologie. Er is een grotere scholingsinspanning nodig en toenemende flexibilisering van het beroepsonderwijs om te kunnen voldoen aan de veranderde eisen die gesteld worden aan professionals.

Wilt u er bij de staatssecretaris op aandringen deze ambities te steunen door:

- *jaarlijks € 30 miljoen te investeren in kennisontwikkeling en kennisdelen;*

- *innovatie te faciliteren met subsidieregelingen of een innovatiecomponent in de bekostiging;*
- *ons de ruimte te geven onze behandelfunctie goed te onderbouwen en waar nodig te versterken, zoals dat ook in andere zorgsectoren gebeurt en*
- *de succesvolle stimuleringsregeling scholing uit het Sectorplan Zorg te verlengen met een extra investering van € 10 miljoen om de competentieontwikkeling van medewerkers te verbeteren.*

Groeiende tekorten op de arbeidsmarkt

Na de bezuinigingen in de zorg trekt de markt voor professionals in de zorg weer enorm aan. Zelfs zo sterk dat in de gehandicaptenzorg vacatures steeds moeilijker zijn in te vullen en er tekorten ontstaan van medewerkers vanaf mbo-opleidingsniveau 4 en op hbo-niveau. Dit probleem wordt versterkt door de beperkte instroom van leerlingen in het onderwijs. In sommige opleidingen is de instroom van leerlingen al met 16% gedaald. Dit is een zorgwekkende ontwikkeling. Zeker in het licht van de verwachte investeringen in de ouderenzorg en daaruit toenemende behoefte aan zorgprofessionals. Daarom is het belangrijk om nu te investeren in een zorgbrede imagocampagne om zo veel mogelijk jongeren te interesseren voor een carrière in de zorg en welzijn.

Wilt u de staatsecretaris vragen om een brede arbeidsmarktcampagne te initiëren om meer leerlingen voor zorg en welzijn aan te trekken?

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid deze brief toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

F. (Frank) Bluiminck
Directeur